

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

IV. Querela Centuriatorum de magistratu populari.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

pretandi, & iudicandi, & hæc scripturam interpretandi & ad quemvis sensum derorquendi licentia multis civitatibus ansam dedit. Conventus agendi, religioni quam vellent formam inducendi, & qui placerent Pastores vocandi, falsa illa divini verbi moneta turpiter deceptis. Neque enim lupos à canibus discernere sciebant; quum utriusque eisdem fere pilos, eandem magnitudinem, multaque alia similia, sed diversas admodum naturas habeant & mores. Hinc scite Epictetus multos ait, rapacibus lupis aditum ad se dare, eo quod fides canibus similes videantur. In conventibus vero illis nemo postremus esse volebat, (a) sed suam quisque prænuñciabat sententiam: ut recte Lutherus dixerit, eò rem rediisse ut Prædicantibus nihil amplius opus sit. (b) Numquemque enim sibi ipsi legem præscribere. Ac licet porci sint, vivant ut porci, & ut porci moriantur; omnes tamen magis quam ipse Christus Evangelicos videri velle. Sic ille de suæ sectæ hominibus loquitur. Er Centuriatores, ô miseros, exclamant (c) qui quam hodie pro vera receperunt doctrinam, cras tamquam falsam reprobant; & hæresim appellat quod paulo ante tamquam ipsam Veritatem fuerant amplexi. Sed, quæso te, Lutherè: annon in mentem tibi venit quod tuos auditores ac discipulos ipse docuisti, inquiens. (d) Magistratum impedit non debere quominus unusquisque credat & doceat quod bonum ipsi videtur, & vel veritatem vel mendacium amplectatur. Christum Episcopis, Doctoribus & Concilijs de religione iudicandi potestatem abstulisse, & omnibus dedisse Christianis, nempe Ioannis X. capite. Hanc eandem Lutheri doctrinam discipuli quoque eius professi sunt. Ex horum numero quidam non postremus, (e) Concilium, ait, ad decidendas religionis controversias expectandum non esse. Possit unusquemque de doctrina iudicare, falsam damnare, & veram amplecti. Potestatem hanc omnibus sive doctis sive indoctis, sive laicis sive Sacerdotibus, sive Theologis sive politicis, ab ipso Deo esse concessam, ita tamen ut id fiat iuxta infallibilem divini Verbi normam. Sed dic mihi, mi homo, quis illud dijudicabit & tibi indicabit, ô homo natura cæce, utrum norma illa recte adhibeatur? & utrum ad perpendiculum exacte directa sit, vel minus? imo unde scies hoc quod adhibes uti normam, verè esse normam illam sive verbum Dei genuinum? & deinde, te eius germanum sensum tenere? Si cum Luthero dixeris: certus sum, clarum est: dic etiam cum eodem, Ego iudicium Dei super doctrinam meam portare nolo; spero quod sit bona, Et quid facies in iudicio Dei si non sit bo-

na, tute enim iudicem te fecisti? & Doctorem constituisti, Duce[m] cæcorum, ad quos ducendos non es missus legatus. *VI.* Huius porro novitæ Ecclesiæ Prælati (paucis exceptis apostatis) fuerunt aut equites, aut mercatores, aut opifices, aut alterius è plebe conditionis: qui tamen certis distincti gradibus & titulis, ad Synodos vocantur. Mos enim hæreticis semper fuit, in aibus dignitatis & gloriæ cuiusdam titulis eos qui se ipsi adiunxerint, ornare, ut ceteros ambitione alluciant, quos veritate ad se pertrahere non possunt: Recte Tertullianus; *In rebellium castris esse, idem est, inquit, ac merere.* In his vero Lutheranorum conventibus ipsi. Principes aliquando præfuderunt, quorum plures summorum Pontificum in sua ditione auctoritatem vindicabant sibi atque usurpabant. Saxoniz Dux tot tamque diversas religiones in regionibus suis pullulare videns, quatuor Visitatores constituit, qui Ecclesias passim inspiceret, & religionem ordinarent. Ex his duo erant exquestris ordine, tertius Legum erat Doctor, Hieronymus Schurffius, & quartus artium Magister, Philippus Melancthon, qui cum in Theologia studio parum adhuc profecerat. Facta enim hæc est visitatio An. MDXXXVI. Hi oppidatim ac villatim circumcuntes, ridicule satis Pastores aliosque ecclesiarum ministros examinabant, novam doctrinam & formam quam ipsi nesciebant præscribebant: & novi passim ab ipsis Doctores constituti novas quoque doctrinas proponebant. Et quemadmodum primi Mahumetismi auctores (quæ hæresis apud Christianos nata est) religionem quandam comminisci voluerunt quæ inter Judaicam & Christianam esset intermedia? sic etiam Visitatores hi novam quandam Dei colendi ac credendi formam Saxonibus proseripserunt, reteris quibusdam Catholicæ religionis dogmatis, & ceremonijs, & quibusdam è Lutherana admistis. Tum etiam Catholici qui in maiorum suorum religione perstabant, expulsi: Lutherani vero cetero qui admodum pertinaces, formam hanc religionis intermediam sequi coacti sunt. De Visitazione hac Melancthon librum publicavit, & Christianæ

Cc Fidei

a Vide Historias Colloquiorum, Synodorum, Conventuum &c. in Vlenbergio Vita Lutheri, Melanct. Maioris, Osandri. Anatomiam Ecl. Cathol. Tract. 2. b In Enarr. in cap. 15. Corinth. Tom. 5. in Matth. cap. 8. c Cent. 9. in Præfat. d Tom. 3. fol. 15. e Schuffelb. de Synod. cog. lib. 2. Art. 15.

Fidei articulos xx præscripsit, additò mandato ut populus in ijs instrueretur. His postea Lutherus quoque manum admovit, pro lubitu suo addens, detrahens, mutans quod visum fuerat, ut legere est apud Cochlearum. Hic tum quidem in Germania religionis seras status, quum Novi isti homines magistratus auctoritate abusi, & conscientias suis regulis astringebant, & novam passim Ecclesiarum formam introducebant, Catechismis Lutheri præscriptis. Id quod Centuriatores (a) & Zuinglius (b) multis in locis testantur. *Magistratus, inquit, politici, aut etiam eorum ministri censorio quodam supercilio novam religionis formam præscribunt, & non minus imperiose quam Romanus Pontifex oberuunt.* Exstant multorum hac de re querelæ, ac præcipue Melanchthonis, qui in Præfatione quæ Corpori doctrinæ præfixa est, Nos, inquit, *Romani iugum Pontificis, quod deligno fuit, abiecit; contra vero istorum hominum iugo quod de ferro est, collum subdidimus. Ve vero politici magistratus sua auctoritate prædicantes passim constituabant, ita eosdem quoque pro lubitu exauctorabant.* Sic non ita pridem Christophorus Budnerus à senatu Ratisbonensi res suas habere iussus fuit, quod de usuris aliter quam ipsis placebat, sentiret, ac doceret. Et Concionatores Magdeburgenses & Augustani, quamvis alias ob causas, simili modo tractati sunt. Omnia Episcopis & Theologis à laicorum ordine plena erant: qui absoluta quadam auctoritate de religionis controversijs pronuntiabant. Vulgus interea Biblia in vernaculam linguam versa circumferebat: omnibus ab acis ac mensis imposita ea videre erat. Biblia officines in officinis suis, Biblia feminae genibus suis imposita. Totus Mundus Bibliorum lectione detinebatur. Lutherani, Zuingliani, Anabaptistæ, Antitrinitarii non magis sine Biblijs quam sine indusio erant. Ex indoctissimis repete eruditi ac quasi *Deodidax* se fiebant: si pro eruditione illud habendum est; quod quis plurima s. scripturæ ac loca memoriâ comprehensa allegare potest: Eius, inquam, scripturæ, quæ Lycophronis Cassandrâ intellectu est difficilior; in cuius vero sensu investigando quilibet fuit occupatus, adeo ut coci quoque hoc sibi muneri sumerent, immo fures & latrones: ut fuit Joannes quidam Stolzius qui An. MDLIV. Argentorati furti convictus, (c) & abscissis auriculis relegatus, non procul à Spira deinde Lutheranam religionem docuit, ex mutilatis auriculis tandem quis

esset agnitus, didicerat enim in catastra Luthericè confectionari, nempe sine bonis operibus sola fide hominem iustificari.

D Hieronymus non minus exquisita eruditione quam vitæ sanctitate præstantissimus, Perij Satyrici Poetæ scripta non intelligere se fatetur: & hi nostri homines, ut plurimum virijs tori dediti, tamq; crassa ignorantia & involuti, ut ne minimæ quidem ex profano auctore petita rei, possint rationem reddere, omni linguarû cognitione destituti, ac ne suam quidem recte intelligentes, secretorum divino verbo revelatorum cognitionem sibi arrogant, & de gravissimis questionibus (quas divina sapientia interdum altis & magnificis, interdum simplicibus & quasi frigidis verbis, quorû intellectus tamen arduus est, & à vulgaribus ingenijs non minus quàm à cælum à terra remotus est, in scriptura nobis proponit) iudicandi partes sibi sumant: Digni scilicet hi sunt divini verbi præcones atq; interpretes, digni SS: Theologiæ Doctores, omnium sententiarum maxime admirabilis, super naturalis, & nemini nisi cuius animus omnibus cupiditatibus & affectibus purgatus ac totus contemplationi deditus sit, comprehensibilis. Sicigitur singuli ex novis Evangelistis cum Biblijs quod quisque vellet de dedit licentiam circumferebat. Omnia miscere ac confundere ludus illis erat ac iocus. *Fuerunt, Erasmo teste, & quidem è primarijs, qui Paschatis tempore de Christi natiuitate, & vicissim die Natali Domini de Resurrectione ad populum verba facerent.* Omnes Spiritu sancto seu paraceto gloriabantur, omnes, etiam opifices ad ipsa Theologiæ adyta penetrare, omniaque eius mysteria expiscari se posse credebant. Quasi vero luscitios vel cæci potius vulgi oculi, divini splendoris radios ferre possint, qui etiam aquilas talpa cæciores reddit.

V His libris amati sectarij, si quando in sacerdotem aut Ecclesiastici ordinis hominem incidissent, statim cum eis expostulabant: alius Missam in sacra Scriptura, alius Purgatorium, alius Pædobaptismum, alius Trinitatem sibi monstrari, omnes deniq; religionis articulos expressis verbis probari volebat, posthabitis Verbo Dei non scripto, & Apostolicis Traditionibus per tot sæcula à maiorib; ad nos derivatis, & communi Christianorû consensu receptis hæcenus atq; approbatis. Hæresiarcha enim Lutherus docueat, *solam scripturam*

a. Cent. 7. in Præfa. b. Zuingl. in Ecclesi. c. Rescius de Atheij. Sac. erat.